

"Ve bir ifritin Hazret-i Süleyman'a 'Gözünü açıp yummazdan evvel Belkis'in tahtını getiririm' demesine işaret eden..." Kur'an'da ve Sözlere'de alim birisi diye geçiyor, burada neden ifrit denilmiş? Tashih edilmesi gerekmez mi?

"Cinlerden mağrur ve iddiacı bir ifrit: 'Ben,' dedi, 'sen makamından kalkmadan, onu sana getiririm. Benim onu taşımaya gücüm yeter, hem de zayi etmeden güvenilir tarzda getirecek emin bir kimseyim.'"

"Ama nezdinde, kitaptan ilim olan bir zat da: 'Ben, sen gözünü açıp kapamadan onu getirebilirim.' der demez, Süleyman, Kırالیçenin tahtının yanı başında durduğunu görünce: 'Bu, Rabbimin lütuflarındandır. Bu şükür mü edeceğim, yoksa nankörlerden mi olacağım diye beni sınamak içindir. Şükreden sadece kendi lehine olarak şükreder. Nankörlük eden ise bilmelidir ki Rabbim onun şüküründen müstağnidir, şükrüne ihtiyacı yoktur, ihsan ve keremi boldur.'" (Neml, 27/39-40)

"Ve bir ifritin Hazret-i Süleyman'a "Gözünü açıp yummazdan evvel Belkis'in tahtını getiririm" demesine işaret eden **دَتْرِيْ نَآلْ بِقَرْوَبَيْكُنَا اَنَا "Sen daha gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm." (Neml, 27/40)]. **âyet-i kerimesi, pek uzak mesafelerden celb-i savt, suret vesaire gibi beşerin keşfettiği veya edeceği icâdâta nümûne ve me'hazdırlar."**(1)**

Buradaki **ifrit** ifadesi, teklifi yapan **vezirlerinden bir âlim-i ilm-i celbin** de cinlerden bir cin olabileceğini akla getiriyor. Çünkü o dönemin teknik şartlarında ve ilmi yapısında bir insanın ilim ile o tahtı getirmesi kabil değildir. Açıkçası kitaptan ilmi olan zatın kim ve hangi cinsten bir varlık olduğu yoruma ve içtihadı açıktır. Üstadımız o alimi ifrit olarak anlıyor olabilir. Dolayısı ile tashihlik bir durum söz konusu değildir.

Otuz Dokuzuncu ayetteki ifrit cinliğine güvenerek mağrur bir şekilde o ifadeyi

kullanırken, ehli takva olan başka bir ifrit kerametle o tahtı celp etti de denilebilir. Tefsirlerdeki farklı mülâhazalar bu konunun içtihadı açık olduğunu gösteriyor şöyle ki:

Tahtı getiren kişi. Abdullah b. Mes'ud'a (Ö. 32/652) göre Hızır (a.s)'dır. (2)

İbn Abbas'a (Ö. 68/687) göre ise Süleyman (a.s)'ın veziri **Asaf b. Berhiyâ** (Harun el-Asefi) idi. Asaf, dosdoğru (sıddîk) bir kul olup, kendisi ile Yüce Allah'tan bir şey istenince verilen, dua edilince kabul olunan "*Allah'ın en büyük ismi (ism-i azam)*"ni biliyordu. Hz. Süleyman'ın bir mucizesi olarak veziri böyle bir keramet göstermişti.(3)

Hz. Âişe'den (Ö. 57/676) nakledilen şu hadis de bunu destekler:

"Asaf b. Berhiyâ'nın kendisi ile dua ettiği, Allah'ın en büyük ismi (ism-i a'zam), 'Yâ Hayy Yâ Kayyûm' (ey diri olan ve her şeyin kendisi ile ayakta durup varlığını sürdürdüğü Yüce Allah)" ifadeleridir. (4)

Fahreddîn Razî (Ö. 606/1210) tahtı getirenin bizzat Süleyman (a.s) olduğunu söylemiştir.

"Yanında kitaptan bir ilim bulunan kimse" ifadesi onun durumuna (Resul) uygun düşüyorsa da çoğunluk bilginler, bu kişinin bizzat Hz. Süleyman olmayıp, adamlarından birisinin olmasını ayetlerdeki ifade üslûbuna daha uygun düşüğünü söylemişlerdir. (5)

Dipnotlar:

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi, 31-33. Ayetlerin Tefrisi.](#)

(2) bk. *Alûsî, Rûhu'l-Meânî, X/203.*

(3) bk. *el-Kurtubî, a.g.e, XIII, 136; es-Sûyûti, ed-Dürrü'l-Mensûr, VI, 360; Elmalılı, a.g.e, VI, 142,143.*

(4) bk. *Tirmizî, Deavât, 64; İbn Mâce, Dua, 9; Dârimî, Fadâilü'l-Kur'ân, 14,15; A. b. Hanbel, VI, 461; el-Kurtubî, a.g.e. XIII. 136.*

(5) bk. *Fahru'r-Râzî, Mefatihü'l-Gayb, XXIV, 197,198; el-Kurtubî. a.g.e., XIII, 136; Elmalılı, a.g.e., VI, 143.*